

Miljöersättning för fäbodan 2020

Du kan få ersättning för att sköta fäbodbetet. Syftet är att bevara ett fäbodbruk som förstärker och bevarar landskapets karaktär och dess biologiska mångfald.

Så söker du ersättningen och gör ändringar

För att få ersättning behöver du ha ett åtagande. Det betyder att du åtar dig att sköta din mark eller dina djur enligt vissa villkor.

Du söker åtagande och utbetalning i e-tjänsten SAM Internet. När du har fått ditt åtagande behöver du ansöka om utbetalning varje år. I SAM Internet visar vi beslutade uppgifter om ditt åtagande. Ifall ditt åtagande från tidigare år inte är beslutat än visar vi i SAM Internet de uppgifter om åtagandet som du redovisade när du ansökte om åtagandet.

Sista dag att söka 2020 är den 8 april. Om din ansökan kommer in efter den 8 april minskar vi din ersättning med 1 procent per arbetsdag som ansökan är försenad. Om ansökan kommer in efter den 4 maj får du ingen ersättning alls 2020.

Om du ska söka jordbrukarstöd för första gången så behöver du kontakta din länsstyrelse för att få ett kundnummer.

När din ansökan om åtagande är inskickad kommer länsstyrelsen att skicka en blankett till dig. På blanketten lämnar du ytterligare information om din fäbod, dina fäbodbeten, hur många djur av respektive djurslag som är tänkta att beta vid fäboden under åtagandeperioden och om du är intresserad av att söka komplementet särskild skötsel av fäbodbetet. Du ska skicka in blanketten senast den 15 juni.

När du ansöker om årets utbetalning i SAM Internet behöver du också fylla i en blankett med det antal djur du har på fäboden. Blanketten skickar din länsstyrelse till dig efter du har skickat in din SAM-ansökan. Du ska skicka tillbaka blanketten senast den 15 juni.

Kontakta din länsstyrelse om du har några frågor om ansökan.

Ändra i din ansökan

Du kan ändra vissa saker i din ansökan eller i ditt åtagande. De flesta ändringar kan du göra fram till och med 15 juni. Om du vet att du behöver ändra något ska du göra det så snart som möjligt. Om vi eller länsstyrelsen hittar fel i din ansökan, eller om du får en kontroll, är det bara i undantagsfall du får göra ändringar.

Du måste ha ett åtagande

För att få miljöersättning måste du ha ett åtagande. Ett åtagande innebär att du åtar dig att sköta din mark eller dina djur enligt villkoren för ersättningen i 5 år. När du utför ditt arbete enligt dessa villkor, utför du den miljötjänst som du kan få ersättning för.

Åtagandet innebär att du måste följa de villkor som gäller för ersättningen varje år under hela 5-årsperioden. Du måste följa villkoren som gäller oavsett om du söker utbetalning eller inte. Åtagandet börjar den 1 januari det år som du gör din ansökan och slutar den 31 december det sista året i 5-årsperioden.

Minsta belopp för utbetalning är 1 000 kronor. Det betyder att om du söker ett åtagande med så liten omfattning att du inte kommer upp i 1 000 kronor per ersättning, får du inget åtagande.

Åtaganden som gick ut 2019

Har du ett åtagande som gick ut 2019 så har du inte möjlighet att söka samma åtagande igen för den mark som tidigare ingått i åtagandet. Du har däremot möjlighet att förlänga det med 1 år i taget från och med i år till dess att ersättningarna i det nya landsbygdsprogrammet är på plats. Du ansöker om förlängning i SAM Internet och åtagandet förlängs du enligt den omfattning det hade när det gick ut 2019.

Åtagandet som du förlänger kan du utöka med mer mark och komplementet särskild skötsel av fäbodan och då får du istället ett nytt åtagande på 5 år. Det finns ett undantag:

- Om du redan har komplementet i ditt åtagande och lägger till mer av detta ingår det i den 1-åriga förlängningen.

Du kan välja att inte förlänga hela ditt åtagande. Det finns inga begränsningar på vad du får ändra annat än att din ansökan om åtagande fortfarande ska uppfylla kriterierna för fäbodan i bruk och att du ska ansöka om utbetalning för den.

Det kan du få ersättning för

Du kan få ersättning om du har mark som länsstyrelsen har klassat som fäbodbetet. Om länsstyrelsen inte har klassat marken som finns i din ansökan tidigare så gör de det i samband med att de handlägger din ansökan om åtagande. Villkoret för att få ersättning för fäbodan är att du har minst 1 fäbodan i bruk, det vill säga

- en eller flera fäbodan som är godkända av länsstyrelsen
- minst 6 hektar fäbodbetet för varje fäbodan som betas med minst 1,2 djurenheter av djurslagen get, får eller nötkreatur.

Utöver ovanstående villkor kan du få ytterligare ersättning per hektar fäbodbetet och då får du även räkna med hästar.

Så många djurenheter blir varje djur

Djurslag	Antal djurenheter
Får och getter	0,15
Nötkreatur äldre än 2 år	1,0
Ungnöt (6 månader till 2 år)	0,6
Hästar	1,0

Det här är en godkänd fäbodan

En godkänd fäbodan innebär att

- fäboden innehåller minst en byggnad i traditionell stil med fungerande permanent tak och byggnaden ska vara ursprunglig, restaurerad eller återuppbyggd
- fäboden historiskt har använts som fäbodan
- byggnader på fäboden inte används som permanentbostad och att fäboden är tydligt avgränsad från hemgården, både geografiskt och funktionsmässigt
- fäboden uppfyller de särskilda kriterierna för fäbodan som länsstyrelsen beslutar om
- djuren inte befinner sig på fäboden eller fäbodbetet tidigare än 1 maj eller senare än 31 oktober.

Komplementet särskild skötsel av fäbodbetet

Du kan även söka ersättning för särskild skötsel av fäbodbetet, som är ett komplement till hur du sköter marken i ditt åtagande för fäbodan. Då får du lite mer ersättning. Länsstyrelsen bestämmer då om extra skötselvillkor som till exempel kan handla om

- hur växtligheten ska se ut

- hur du ska sköta och underhålla kulturhistoriskt värdefulla landskapselement
- hur fäbodstigar ska synliggöras och användas
- att träd och buskar av igenväxningskaraktär ska tas bort senast den 31 oktober första året i åtagandet och därefter ska hållas borta under hela åtagandeperioden.

De särskilda skötselvillkoren för komplement finns i din fäbodplan.

Villkor för ersättningen

De här villkoren behöver du följa för att få full ersättning. Ta kontakt med din länsstyrelse om du inte kan uppfylla villkoren i åtagandet.

Ha jordbruksskiften på minst 0,1 hektar

Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,1 hektar för att ge rätt till ersättning.

Följ villkoren som står i din fäbodplan

När länsstyrelsen har godkänt din fäbod och bedömt marktypen får du veta hur stor arealen i ditt åtagande blir. Med ditt beslut om åtagande får du en fäbodplan. Där står hur du ska sköta din fäbod. Fäbodplanen kan omfatta bland annat betestryck och hur länge djuren ska vara på plats.

Du får inte göra på din mark

På mark där du får miljöersättning för fäbodan får du inte

- använda växtskyddsmedel
- gödsla
- jordbearbeta
- göra insådd
- bedriva täkt av sten eller jord
- genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement
- genomföra andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Följ djur- och betesreglerna för fäbodbetet

Du ska varje år låta beta den areal fäbodbete som ingår i ditt åtagande med ett betestryck på 0,2 djurenheter per hektar. Du behöver ha minst 6 hektar fäbodbete för varje fäbod. Du måste ha minst 1,2 djurenheter för varje fäbod av djurslagen get, får eller nötkreatur. Det är även tillåtet att ha hästar, men de räknas inte in i kravet på 1,2 djurenheter per fäbod.

Länsstyrelsen kan bestämma hur länge du ska låta djuren vara vid fäboden. Detta kan du i så fall läsa i din fäbodplan. Om det inte står något om detta i din fäbodplan ska du låta djuren vara vid fäboden minst två månader under fäbodsäsongen, som är 1 juni till och med 15 september. De får dock inte vara där tidigare än 1 maj eller senare än 31 oktober.

Ibland bör inte djuren befinna sig vid fäboden

Länsstyrelsen kan ibland bestämma om undantag från hur länge djuren ska befinna sig vid fäboden. De här undantagen kan gälla

- om djuren under en period efterbetar slätterängar som ligger vid fäboden
- om djuren på grund av särskilda skäl inte bör befinna sig på fäboden under delar av säsongen, till exempel på grund av rovdjursangrepp.

Du kan behöva följa särskilda skötselvillkor

Om länsstyrelsen har beslutat om särskilda skötselvillkor för fäbodbetet ska du också följa dem. Det kan handla om

- reglering av tillskottsutfodring av betesdjur
- när på året bete ska ske
- hur många djurenheter, samt djur av respektive djurslag, som är tillåtna att finnas vid fäboden
- reglering av bete med vissa djurslag.

De särskilda skötselvillkoren finns i din fäbodplan.

Det måste vara du som brukar marken

Det är du som brukar marken som kan ha rätt till ersättning. Du kan äga eller arrendera marken eller ha ett nyttjanderättsavtal med ägaren till marken.

Innan du går in i ett nytt åtagande bör du försäkra dig om att rätten att bruka marken gäller under hela tiden som åtagandet gäller. Om du inte äger marken försäkras du dig bäst genom att upprätta ett skriftligt avtal med markägaren.

Om du blir av med mark som ingår i ett pågående åtagande, bör du kontrollera om du kan föra över åtagandet på marken till den som tar över. Annars kan du bli skyldig att betala tillbaka ersättning eftersom det är ett krav att fullfölja de åtaganden som du har.

Följ tvärvillkoren och basvillkoren

För att få full ersättning måste du följa tvärvillkoren. Tvärvillkoren är regler som till exempel handlar om hur du ska sköta dina djur och din mark. De flesta tvärvillkoren är regler som redan finns i den svenska lagstiftningen eller i EU:s lagstiftning.

Basvillkor är tvärvillkoren plus de regler inom svensk lagstiftning som du måste följa för att få ersättningen. Om du uppfyller tvärvillkoren och villkoren för ersättningen så uppfyller du basvillkoren.

Så mycket pengar kan du få

Fäbodar i bruk

Typ av fäbod	Belopp
Huvudfäbod med minst 6 hektar fäbodbete	20 000 kronor per fäbod
Kompletterande fäbod med minst 6 hektar fäbodbete	3 000 kronor per fäbod

Fäbodbete

Typ av fäbodbete	Belopp
Fäbodbete	1 000 kronor per hektar
Komplementet särskild skötsel för fäbodbete	1 200 kronor per hektar

Om pengarna inte räcker kan ersättningen sänkas

Den här ersättningen ingår i landsbygdsprogrammet, där det finns en viss summa pengar att betala ut varje år. Om pengarna skulle ta slut kan regeringen besluta om att begränsa ersättningarna. Det kan också bli aktuellt att sänka ersättningsbeloppen.

Utbetalning av ersättningen

Vi börjar betala ut ersättningen den 18 december 2020.

Om du får en kontroll på din gård som visar att det finns skillnader mellan det du angett i din ansökan och verkligheten kan det leda till att du får din utbetalning senare än planerat.

Belopp som är lägre än 1 000 kronor per ersättning betalar vi inte ut.

När vi har fattat beslut om utbetalning kan du se hur mycket pengar du får på Mina sidor.

Kontroller och avdrag

Om du inte följer villkoren som gäller för ersättningen kan du få avdrag. Det är i första hand länsstyrelsen som kontrollerar att din ansökan stämmer med verkligheten, och att du följer alla villkor och tvärvillkor.

Länsstyrelsen genomför kontrollerna både när de handlägger din ansökan och vid eventuella besök på din gård. Du får oftast veta i förväg att du ska få besök av en kontrollant.

Du kan behöva betala tillbaka pengar

Om du inte fullföljer ditt åtagande kan du bli tvungen att betala tillbaka pengar. Länsstyrelsen har möjlighet att kräva tillbaka pengar upp till 10 år efter utbetalningen.

Om du drabbas av en oförutsedd händelse

Om du inte uppfyller villkoren för ersättningen slipper du i vissa fall att betala tillbaka de pengar som du har fått. Det gäller till exempel om det beror på fastighetsreglering eller en annan oförutsedd händelse, som till exempel översvämning eller vildsvinsskada.

Du ska anmäla den oförutsedda händelsen skriftligen till din länsstyrelse tillsammans med en redogörelse för vad som hänt. Det ska du göra inom 15 arbetsdagar från den dag du har möjlighet att göra det. Länsstyrelsen kan sedan ändra villkoren för ersättningen och till exempel anpassa ersättningen efter den skötsel som har varit möjlig.

Om du slutar med din jordbruksverksamhet kan länsstyrelsen besluta om att du inte behöver betala tillbaka ersättning som du redan har fått.